

EFFECTS OF THE FREQUENCY OF GRASSLAND UTILISATION ON THE COMPOSITION OF VEGETATION IN DIFFERENT GRASSLANDS

BAJNOK Márta¹, Karl BUCHGRABER², SZENTES Szilárd¹, TASI Julianna¹

¹Szent István University, Institute of Crop Production,
Faculty of Agriculture and Environmental Sciences

²HBLFA Raumberg-Gumpenstein, Institute for Plant Production and Cultural Landscape

Keywords: Utilisation frequencies, relative ecological indicators, biodiversity, near-natural vegetation

Summary: More than 11% of the area of Hungary (1.02 million ha) is under grassland management. A significant proportion of this area is occupied by extensively used fields where fodder is grown. Extensive grassland management does not necessarily exclude multiple harvests within one season. In our experiments, we tested the effect of cutting frequency on the species composition of grassland vegetation.

Utilisation frequencies (2, 3, 4 cuttings annually) were simulated by the same method at two sites, without fertiliser applications. The utilisation frequency of 2 cuttings/year was represented by a late first cutting (third decade of June) and an autumn cutting. The utilisation frequency of 3 cuttings/year was represented by vegetation surveys performed in the third decade of May, at the end of July and at the beginning of October. The utilisation frequency of 4 cuttings/year meant surveys in May, at the end of June, the end of July and at the beginning of October.

In Mende, on a planted, wet meadow, surveys on vegetation composition mostly yielded less than 10 species. In Böszötr, on a dry, natural pasture, the number of identified species varied between 35–40.

From the relative ecological indicators (BORHIDI 1993), the distributions of relative temperature demand (TB), relative nitrogen demand (NB) and social behaviour types (SBT) were analysed.

According to the results of the examined 2 years, we may conclude that from the 3 different utilisation frequencies, the treatment with 3 cuttings/year had the most significant beneficial effect on maintaining or establishing a near-natural vegetation. Further research is needed to confirm long time impacts.

Introduction

More than 11% of the area of Hungary (1.02 million ha) is under grassland management. The area of grassland has decreased significantly in recent decades as pieces of land of better quality have been transformed into arable fields (BARCSÁK et al. 1986). Pastures and meadows on poor soil yield 1.5 t/ha hay annually, on average (SZEMÁN 1994). Yields have been increased primarily by using artificial fertilisers. As it was determined by BARCSÁK (1981), when NPK fertilisation is applied in an optimum ratio (1:0.4:0.4), 1 kg of active N component increases dry matter contents by 20%. The amount of nutrient supply necessary to increase the yield of different grassland types has been studied extensively (BARCSÁK 1991, NAGY 1989, 1991, SZEMÁN 1991a, 1991b, 1994).

Overfertilising, while it increases yields, degrades soil quality (GYÖRFFY 1975, COWLING 1981, LÁNG 1983, SIPOS et al. 1975) and reduces biodiversity (MÜLLER 1994). According to the results of SZEMÁN (1998), the species diversity and yield of leguminous plants increase on unfertilised grasslands. Nitrogen increases the raw protein content of grass (BÁNSZKI 1988, KOTA et al. 1974, SZEMÁN 2003, VINCZEFFY 1964, VÁRHEGYI et al. 1978). ARMING (1996) identified 39–68 plant species in an extensively managed plot of poor quality as opposed to the maximum number of 15 species found in intensively managed plots (where 50% of species were weed species typical in arable fields or ruderal species).

With the drastic decrease in livestock numbers since the 90s, increasing yields is not as significant an issue as it used to be. As an alternative, new, environmentally friendly methods of pasture management have been introduced, e.g. organic and extensive grassland management (ÁNGYÁN et al. 1997).

Extensive grassland management does not necessarily exclude multiple cuttings within one season. In our experiments, we tested the effect of cutting frequency on the species composition of grassland vegetation and the related potential changes in composition.

Materials and methods

Experiments were carried out in 2006, 2007 and 2008, at two locations, on flat ground. At one site (Mende), the experimental field, a wet meadow planted previously with *Festuca arundinaceatum* vegetation, was located in a valley, while at the other site (Bösztör) a dry saline grassland with *Festuca pseudovinetum* vegetation (in Bösztör) was used. Both sites are managed organically; no artificial fertilisers are applied. In the autumn of 2006, the manure dropped by grazing animals was simulated by broadcasting slurry, as the pastures were only mowed. Grasslands were utilised at 3 levels of intensity, represented by the number of cuttings (Table 1.)

Table 1. Details of treatments
1. táblázat Kaszálások időpontjai

	2 cuts/year	3 cuts/year	4 cuts/year
1 st growth	19 Jun.	17 May	17 May
2 nd growth	10 Oct.	28 Jul.	19 Jun.
3 rd growth		10 Oct.	28 Jul.
4 th growth			10 Oct.

Treatments were applied in 3 replicates. Vegetation composition was surveyed using the quadrat method Balázs, where the areas occupied by the different species inside the quadrat are expressed as coverage, or dominance value (DB). The dominance value is proportional to the area utilised by a given plant species. The highest possible value for DB is 32, standing for a surface coverage of 100%.

From the relative ecological indicators (BORHIDI 1993), the distributions of relative temperature demand (TB), relative nitrogen demand (NB) and social behaviour types (SBT) were analysed.

Results and their discussion

Prior to discussing dominance values, the differences between numbers of plant species at the two examined sites should be mentioned. In Mende, on the planted, wet meadow, surveys on vegetation composition yielded less than 10 species in most of the cases. In Bösztör, on the dry, natural pasture, the number of identified species varied between 35–40.

Classifying the examined sites according to the temperature demand shows a clear difference between the grasslands at Mende and Böször. The grassland in Mende (Figure 1.) is mostly dominated by TB 5 vegetation (zone of montane deciduous mesophile forests). In 2008, in the plots with cutting frequencies of 2 and 4, the coverage of TB 6 species decreased; these species were replaced by the aforementioned TB 5 vegetation.

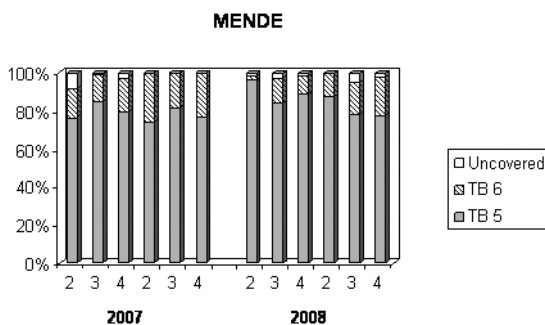

Figure 1. Distribution of plant species according to relative temperature demand (TB) (2007–2008); Mende
1. ábra A növényfajok megoszlása a relatív hőigény (TB) alapján (2007–2008); Mende

In Böször (Fig. 2.), the grassland is mostly dominated by the plant species of thermophile forests and steppic woods (TB7) and the submediterranean sibiljak and steppe zone (TB8). As a result of the increased frequency of cutting, the proportion of plant species of higher temperature demand increased. In the treatment with two cuttings, the first cutting is rather late (second half of June), thus the first growth after cutting has a significant shading effect. This may explain the proliferation of species with a lower temperature demand in the case of extensive management.

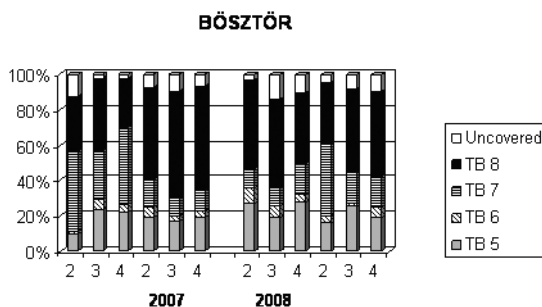

Figure 2. Distribution of plant species according to relative temperature demand (TB) (2007–2008); Böször
2. ábra A növényfajok megoszlása a relatív hőigény (TB) alapján (2007–2008); Böször

According to the graph demonstrating the relative nitrogen demand of plant species at the sites (Figure 3., 4.), the Böször site is characterised by species of moderately oligotrophic and submesotrophic habitats. Species indicating nitrogen overload (NB 6, 7, 8, 9) were not identified in high numbers in Mende either; the site was dominated by the species of submesotrophic and mesotrophic habitats.

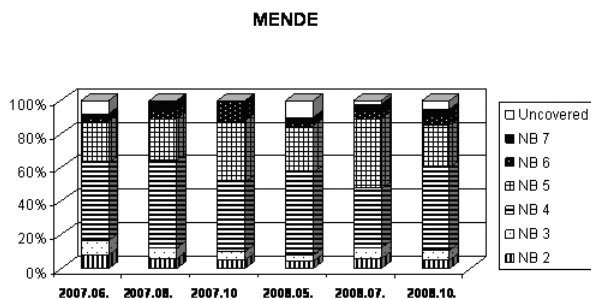

Figure 3. Distribution of plant species according to relative nitrogen demand (NB) (2007–2008); Mende
3. ábra A növényfajok megoszlása a relatív nitrogénigény (NB) alapján (2007–2008); Mende

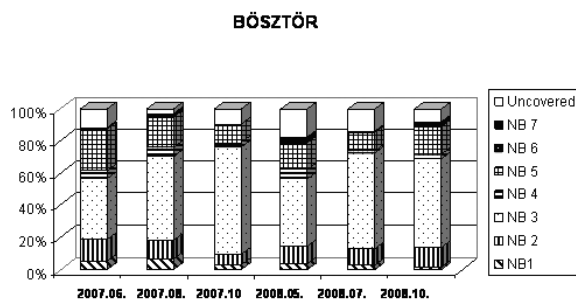

Figure 4. Distribution of plant species according to relative nitrogen demand (NB) (2007–2008); Böszörmény
4. ábra A növényfajok megoszlása a relatív nitrogénigény (NB) alapján (2007–2008); Böszörmény

The graph of social behaviour types shows a dominance of disturbance tolerant, naturally occurring species (DT) in Mende (Figure 5.). Competitor plant species (C) indicating natural conditions have also appeared.

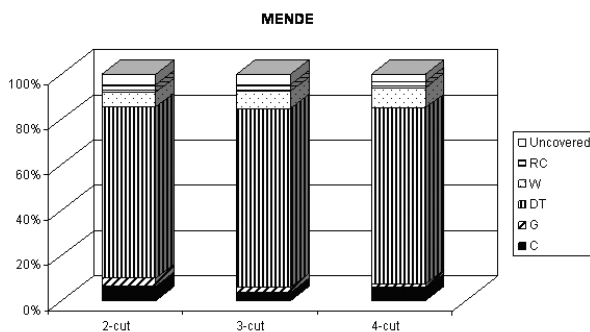

Figure 5. Distribution of plant species according to social behaviour types (SBT) (2007–2008); Mende
5. ábra A növényfajok megoszlása szociális magatartás típusok (SBT) alapján (2007–2008); Mende

In Böszörmény, species indicating natural condition (C, S, G, NP) were found in higher numbers than species indicating disturbance (Figure 6.). Natural competitors (C) occupied almost 50% of the area. Endemic weed species were found only in low numbers. Rural competitor species of the endemic flora benefitted from the cutting frequencies of 2 and 4 (16.5% and 13.7%, respectively) as opposed to 3 cuttings/year (8.5%).

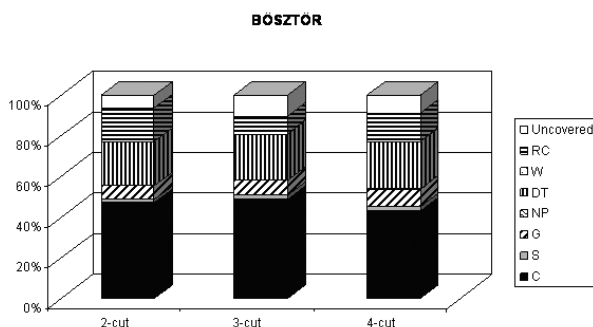

Figure 6. Distribution of plant species according to social behaviour types (SBT) (2007–2008); Böszötör
6. ábra A növényfajok megoszlása szociális magatartás típusok (SBT) alapján (2007–2008); Böszötör

As SBT values indicate the natural or disturbed nature of the relationship between plant species and their habitats, they may be attributed with indicator values of naturalness.

For the wet grassland of good nutrient supply in Mende, indicator values were between 202–216.

For the grassland characterised by a high number of species and low nutrient supply, indicator values were between 350–402. As a result of cutting the grass 2 or 4 times a year, indicator values decreased (to 350 and 354, respectively) whereas the treatment with 3 cuttings resulted in significantly higher values (402).

According to the results of the examined 2 years, we may conclude that from the 3 different utilisation frequencies, the treatment with 3 cuttings/year had the most significant beneficial effect on maintaining or establishing a near-natural vegetation. Further research is needed to confirm long time impacts.

Acknowledgement

The current publication was created within the frame of the Hungarian Science and Technology Foundation (OMFB-00312/2009) and with the support provided by the Austrian-Hungarian Action Foundation (73öu 4).

References

- ÁNGYÁN J., MENYHÉRT Z. 1997: Alkalmazkodó növénytermesztés, ésszerű környezetgazdálkodás. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, Hungary.
- ARMING C. 1996: Vegetationsökologische und landwirtschaftliche Untersuchungen auf Dauerbeobachtungsfläche eines dreißig jährigen Düngerversuches in Scharfling am Mondsee. Diplomarbeit Univ. Salzburg.
- BÁNSZKY T. 1988: Nagy termőképességű füvek és lódiherés gyepeverék műtrágyázásának eredményei. Növénytermelés 5: 469–478.
- BARCSÁK Z. 1991: Gyepjavítási eredmények Észak-Magyarországon. Legelő az emberiség szolgálatában, Debrecen, pp. 147–163.
- BARCSÁK Z., FEKETE G., PRÉCSÉNYI L. 1981: Niche and compositional structure in natural and influenced grasslands. MAB Survey of 10 years activity in Hungary. Budapest, pp. 67–102.
- BARCSÁK Z., KERTÉSZ I. 1986: Gazdaságos gyeptermesztés és hasznosítás. Mg. Kiadó, Budapest.
- BORHIDI A. 1993: A magyar flóra szociális magatartásformái. A KTM Term. Hiv. és a JPTE Kiadványa Pécs.
- COWLING E. B. 1981: Acid precipitation in historical perspective. Env. Sci. And Techn., 16: 111–123.
- GYÖRFFY B. 1975: Vetésforgó, vetésváltás, monokultúra. Agrártudományi közlemények 34: 61–81.
- KOTA M., VINCZEFFY I. 1974: A gyepek beltartalmi értékei. ATE Közleményei Debrecen, 19: 71–124.

- LÁNG I. 1983: Biológiai erőforrások. Kossuth Könyvkiadó, Budapest.
- MÜLLER J. 1994: Futterwert eines langjährig ungedüngten Grünlandbestandes der Brackmarsch. 38. Jahrestagung vom 25.–27. August 1994 in Cursdorf 198–201.
- NAGY G. 1989: Eltérő intenzitású gyepek állattartó képessége. Az állattenyésztés fejlesztéséért, Debrecen, 105–117.
- NAGY G. 1991: Az eltérő intenzitású gyepek tápértéke. Legelő az emberiség szolgálatában, Debrecen, pp. 164–177.
- SIPOS S., PATÓCS I. 1975: A műtrágyázás alkalmazásának hatása a talaj néhány kémiai tulajdonságára és a termésre. Agrokémia és talajtan 24: 303–311.
- SZEMÁN L. 1991a: Termésnövelési lehetőségek sík felszínű domb és hegyvidéki gyepeken. Legelő az emberiség szolgálatában, Debrecen, pp. 77–84.
- SZEMÁN L., 1991b: Gyepozamnövelés újratelepítéssel. Természetes állattartás, Hodmezővásárhely, pp. 119–122.
- SZEMÁN L., 1994: Grassland yield and seedbed preparation. Bulletin of the University of Agricultural Sciences, New Strategies For Sustainable Rural development II, Gödöllő, pp. 45–50.
- SZEMÁN L., 1998: Yield increment on improved grassland. 17. Ecological Aspects of Grassland Management, Konf. Debrecen, pp. 905–908.
- SZEMÁN L. 2003: Gyeptelepítés gyenge minőségű szántókra. EU konform, Mezőgazdaság és élelmiszerbiztonság Konf. Gödöllő, pp. 358–363.
- VÁRHEGYI J., KEMENES M., VÁRHEGYI JNÉ 1978: Néhány fontosabb fűfaj nyers táplálóanyag összetétele és tápláló értéke. ATKI közleményei, Herceghalom, pp. 1–25.
- VINCZEFFY, I. 1964: A természetes gyepek értéknövelésének lehetőségei. Magyar Mezőgazdaság 29: 8–9.

A GYEPHASZNÁLAT GYAKORISÁGÁNAK HATÁSA A NÖVÉNYÁLLOMÁNY ÖSSZETÉTELÉRE KÜLÖNBÖZŐ GYEPEKNÉL

¹BAJNOK Márta, ²KARLBUCHGRABER, ¹SZENTES Szilárd, ¹TASI Julianna
¹Szent István Egyetem, Növénytermesztési Intézet, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar
²HBLFA Raumberg-Gumpenstein Kutatóintézet

Kulcsszavak: hasznosítási gyakoriság, relatív ökológiai mutatók, biodiverzitás, természetközeli vegetáció

Összefoglalás: Magyarország területének több, mint 11%-a (1,02 millió ha) tartozik a gyepművelési ágba, amelyből jelentős helyet foglalnak el az extenzív hasznosítású, takarmánytermő területek. Az extenzív hasznosítás nem zárja ki, hogy a gyepterületen évente több hasznosítás történjen. Kísérletünkben azt vizsgáltuk, hogy milyen hatással van a gyepek botanikai összetételére a hasznosítás gyakorisága.

A gyephasználat három típusát (évi 2, 3, 4 hasznosítás) szimuláltuk ugyanazzal a módszerrel két termőhelyen, trágyázás nélkül. Az évi 2-szeri hasznosítás egy kései első (június harmadik dekádja) és egy őszi kaszálást jelentett. Az évi 3-szori hasznosítás május harmadik dekádjában, július végén és október elején történt növényállomány-felvételezést jelentett. A négyszeri használat májusi, június végi, július végi és október eleji botanikai vizsgálatot jelentett.

Mendén, a telepített, üde fekvésű kaszálón, a növényállomány-felvételezések során zömében 10 alatt volt a fellelt fajok száma. Bösztörön, a száraz fekvésű, természetes gyepeken 35–40 növényfajt azonosítottunk.

Az adatok feldolgozása során a relatív ökológiai mutatók (Borhidi 1993) közül a relatív hőigény (TB), relatív nitrogénigény (NB) és a szociális magatartási típusok (SBT) értékek megoszlását elemeztük.

A vizsgált két év alapján elmondhatjuk, hogy a 3 hasznosítási variáció közül az évi 3 kaszálás kedvezett leginkább a természetközeli növényállomány fennmaradásának, illetve kialakulásának. További vizsgálatok szükségesek a hosszabbtávú hatások igazolásához.